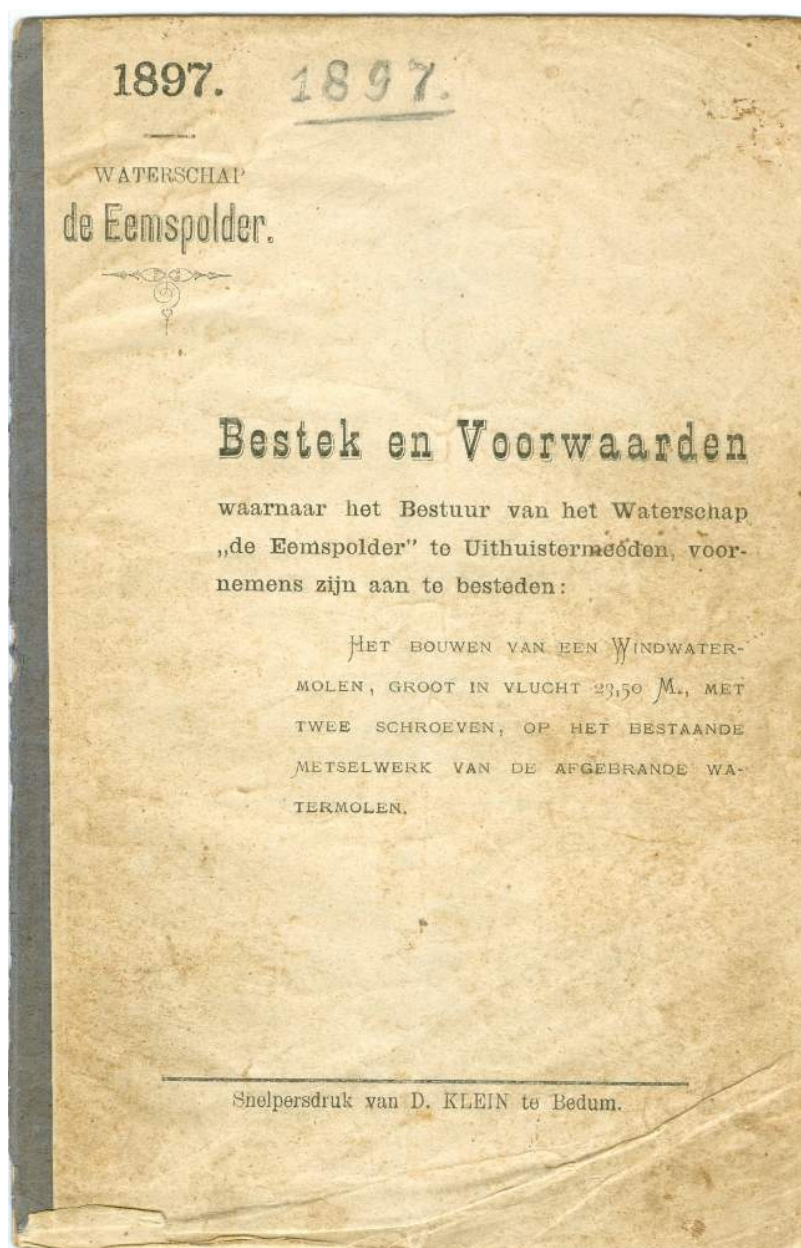

Bestek van de watermolen De Goliath

als herbouw uitgevoerd in 1897 in opdracht van het waterschap de Eemspolder

Bestek en Voorwaarden

waarnaar het Bestuur van het Waterschap “de Eemspolder” te Uithuistermeeden, voornemens zijn aan te besteden:
het bouwen van een windwatermolen, groot in vlucht 23,50 m., met twee schroeven, op het bestaande metselwerk van de afgebrande watermolen.

Afgedrukt op 18 pagina's, formaat 13,6 x 20,8 cm, op de snelpers van D. Klein te Bedum.

Art. 1.

Beschrijving.

De uit te voeren werken bestaan in het bouwen van een achtkantige windwatermolen, op het bestaande metselwerk van de afgebrande watermolen¹⁾ in den Eemspolder, met bijlevering van alle daartoe benodigde bouwstoffen, gereedschappen en transporten.

Art. 2.

Maat.

De maat in dit bestek is de Nederlandsche.

Art. 3.

Hoofdafmetingen.

De roeden in 't geheel lang 23,50 meter.

De molen onder buitenwerks groot 7,90.

„ „ boven „ „ 4,70.

„ schroeven lang en groot als de bestaande.

Art. 4.

Afdamming, opruimen enz.

Voor den aanvang met de opbouw, de kolk achter de molen, voldoende afdammen, droog maken en droog houden, daarna de beide schroefbakken voldoende ontgraven en uitbreken, en na de plaatsing der nieuwe bakken, goed aangestamd weer aanvullen.

De stapel steenglooingen en beschoeiingen bij de schroef bakken, met aanwezige steen herstellen.

De verbrande en slechte kruipalen er uithalen en daarvoor anderen te plaatsen met de noodige verankering, van oud aanwezig hout.

Daarna de geheele molenberg netjes afwerken en van boven met de overgebleven puin, fijngesklopt te verharderen. Dit werk moet voor het richten der molen geschieden.

Art. 5.

Metselwerk.

Het op het terrein aanwezige hout, ijzer en steen opruimen, en op een aan te wijzen plaats, bergen, deze afbraak blijft, voor zoo ver ze niet verwerkt worden, het eigendom van het Bestuur.

De rondgaande achtkantige muur tot den beganen grond afbreken, alsmede de boog boven de groote schroef, welke door een steens cirkelboog moet worden vervangen.

Het overige muurwerk dat door brand beschadigd is, uitkappen en opnieuw in metselen en invoegen van dito soort steen en specie.

Na het richten der molen, de rondgaande achtkantige muur, tot de onderkant der rietborden op metselen, zwaar een steen, op de hoeken met stijpen zwaar 1½ en 6 steen, van 2e soort nieuwe hardgraawe baksteen, in twee deelen kalk: en een deel cement, van buiten zindelijk en netjes invoegen en van binnen vlak beraapt, en afgewit, met dito soort specie, de noodige kozijnen en ramen hierin te verbinden.

*Een ansichtkaart van de molen
“Goliath”, uitgerust met het
zelfzwichtingsysteem.*

1) De voorganger van deze molen was gebouwd in 1882 en brandde op 27 februari 1897 af.

ART. 6.

Benodigde materialen.

Aantal.	Benaming.	Soort	Afmetingen.			Kub. inhoud.	Toelichting.
			Lengte.	Hoogte en diepte.	Breedte		
		Mesk. bez. Amk. Gr.					
8	boventafelment.	"	3,—	0,17	0,50		
8	stijlen	"	9,75	0,34	0,34		
4	onderkruisbalken	"	6,70	0,32	0,34		
4	midden " "	"	5,70	0,30	0,32		
4	boven " "	"	4,80	0,28	0,30		
8	ondercorbeels	"	2,90	0,30	0,32		
8	midden "	"	2,40	0,28	0,30		
8	boven "	"	1,80	0,26	0,28		
8	onderbanden	"	2,60	0,16	0,20		
8	midden "	"	2,25	0,14	0,18		
8	boven "	"	1,90	0,12	0,16		
12	onderkruizen	"	3,90	0,16	0,20		
4	idem.	"	3,30	"	"		
16	middenkruizen	"	3,40	0,14	0,18		
16	boven "	"	2,85	0,12	0,16		
32	binnen "	"	105,—	0,12	0,16		samen.
16	hondsooren	"	1,—	0,12	0,16		
8	uittimm.mantjes	"	1,—	0,12	0,16		
8	hoekaanloopers	"	3,80	0,10	0,16		met bocht.
10	tusschen "	"	3,80	0,07	0,16		idem.
				0,04	0,34		
8	scheggen	"	1,70	0,16	0,34		
8	rietborden	"	3,80	0,05	0,34		
2	deurkozijns	"	6,—	0,09	0,15		
2	scheerbalken	"	6,40	0,28	0,34		
2	ijzerbalken	"	3,20	0,28	0,34		
1	koningspil	"	6,80	0,50	0,50		

Aantal.	Benaming.	Soort	Afmetingen.			Kub. inhoud.	Toelichting.
			Lengte.	Hoogte en diepte.	Breedte		
		Mesk. bez. Amk. Gr.					
1	koningspil	"	4,70	0,45	0,45		
1	idem.	"	4,70	0,40	0,40		
1	staart	"	11,70	0,30	0,36		van bovenaf gen.
2	lange schoren	"	12,60	0,20	0,20		
2	korte "	"	6,90	0,12	0,15		
5	dekkers	"	1,30	0,05	0,30		op staart e. schor.
+ 2	roebalken	"	20,20	0,35	0,41		met 0,10 M. bocht
x 4	lasschen daaraan	"					ter voldoende l. en zw.
128	heklatten	"	2,40	0,04	0,065		waarv. hek 1,60.
12	looplatten	"	10,50	0,02	0,05		
	zwichlatten	"	1,20	"	"		
	keerklossen , slingerkl. enz.	"					alles n. behooren.
4	voorzomers	"	10,50	0,02	0,19		
4	vullingsstukken om as	"	1,10	0,34	0,34		
20	mantjes te zamen	"	25,—	0,12	0,14		tot reusterwerk v. kap.
1	" " "	"	7,—	"	"		op korte spruit.
4	spanten op kap	"	4,60	"	"		m. noodige bocht.
2	hanebalken	"	3,—	0,05	0,34		
+ 1	nald	"	2,80	0,09	0,14		
8	scheerings samen	"	16,—	"	"		" " "
6	aanloopers "	"	16,—	"	"		
4	schoren "	"	10,—	"	"		aan lange spruit.
1	vangstok	"	6,20	0,12	0,16		
	latten op h. acht- kant te zamen	"	800,—	0,04	0,06		op ieder veld 34.
	latten op kap	"	140,—	"	"		" " zijde 24.
	tingellatten o.kap	"	200,—	0,01	0,03		
2	kasten m. raams en glas, groot	"		0,65	1,10		in 't achtkant.
1	glasraam m. glas	"					naar eisch boven staart.

Aantal.	Benaming.	Soort	Afmetingen.			Kub. inhoud.	Toelichting.
			Lengte.	Hoogte en diepte.	Breedte		
4	glasraams, ieder m. 2 ruiten gr.	"		0,40	0,60		in 't muurw. onder rietborden.
1	hangtrap m. tred.	"					in kap n. eisch.
20	posten	"	6,80	0,06	0,30		} schroef bakken. } onder deze bakken } zoo noodig met } oud aanwezig hout } herstellen.
21	schroten	"	6,80	"	0,12		
20	posten	"	6,—	"	0,30		
19	schroten	"	6,—	"	0,12		
2	leuningen	"					naar eisch herstellen.
	scheppen in de groote schroef	"		0,07	0,115		} zoo veel noodig.
	scheppen in de kleine schroef	"		0,06	0,10		
		"					
8	planken	bez. vuren-hout.	5,—	0,02	0,24		op 't reusterwerk in kap.
2	"	"	5,—	"	"		luiken in 't heen negat.
12	"	"	5,—	0,035	"		stormschoot, mol, luifke
		"					voor op de voeghouten
8	"	"	2,50	0,04	0,36		bef en krullen, enz.
1	hangtrap met dwarslatten	"					bovenrietborden.
3	trapp. in 't achtk.	"		0,045	0,25		naar eisch aan 't voegh.
1	onderzolder	"		0,033			lang en breed n. eisch.
1	midden "	"		"			} over de geheele oppervlakte v. geploegd hout } met de noodige luiken.
1	boven "	"		"			
	ribhout samen	"	40,—	0,09	0,14		onder de zolders.
4	planken	"	6,—	0,033	0,24		tot onderdeuren.
24	"	"	"	"	"		" schroef en uitl. bakken
4	"	"	"	"	"		" valschotten.
2	"	"	"	"	"		" formeelen.

Aantal.	Benaming.	Soort	Afmetingen.			Kub. inhoud.	Toelichting.
			Lengte.	Hoogte en diepte.	Breedte		
2	planken	bez. vuren-hout.	6,—	0,033	0,24		
8	"	"	6,—	0,015	0,24		
1	"	"	4,—	0,033	0,24		
4	"	"	2,80	0,02	0,41		
4	"	"	"	"	0,35		
4	"	"	"	"	0,32		
4	"	"	"	"	0,30		
4	ribben	"	5,—	0,09	0,14		
2	sluitemallen	"		0,05			
		vierk. beslag. eiken-hout.					
2	voeghouten	"		0,44	0,44		
		"	6,10	0,40	0,40		
1	windpeul	"	3,60	0,44	0,44		
1	stormbalk	"	3,30	0,30	0,40		
3	kalver	"	1,60	0,22	0,44		
1	penbalk	"	3,10	0,40	0,40		
1	ijzerbalk	"	"	0,28	0,34		
1	vangbalk	"	3,80	"	"		
1	hanger	"	1,80	0,22	0,22		
1	strijker	"	"	0,14	0,18		
1	lange spruit	"	10,55	0,36	0,36		
1	korte "	"	6,55	0,30	0,30		
1	donsbalk	"	2,90	0,42	0,42		
1	"	"	2,60	0,38	0,38		
1	"	"	2,40	0,34	0,34		
1	halsbalk	"	2,60	0,38	0,38		
1	"	"	2,30	0,34	0,34		
1	rib	"	2,—	0,10	0,14		
1	schroefbalk	"	9,50	0,44	0,44		
				0,36	0,36		

tot kuipen om de beide spilraden bak op vangbalk.

tot onder-, midden- en bovenborden.

tot stutten op hals- en donsbalcken.

tot maken v.h. achtkant.

kop)
achter) met 0,15 bocht

onder boven koningspil. beneden spillen.

m. draaib. bovenstukken.

onder groote schroef.

" kleine "

klossen hieraan.

kop
achter) groote schroef.

Aantal.	Benaming.	Soort	Afmetingen.			Kub. inhoud.	Toelichting.
			Lengte.	Hoogte en diepte.	Breedte		
1	schroefbalk	vierk. beslag. eikenhout.	9,50	0,40	0,40		
		„		0,34	0,34		kop kleine schroef. achter
48	hoofden, stijlen, drempels, samen	„	142.—	0,20	0,20		kozijns tot schroefbakk.
24	corbeelen	„	24,—	0,10	0,30		in de kozijnen.
2	potbalken	„	3,25	0,25	0,40		voor schroeven.
4	schoren achter bakken	„					van oud hout.
		vierk. bez. eikenhout.					
1	smeering, buitenw. diam. 4,78	„	16,15	0,21	0,25		uit niet meer dan 8 stukken.
2	spierings	„		0,10	0,15		lang naar eisch. 0,68 buiten smeering.
2	posten	„	3,50	0,14	0,32		onder voeghouten.
2	stormmantjes	„	1,80	0,20	0,22		op windpeul.
2	hoekmantjes	„	2,10	0,14	0,16		„
1	brilstuk	„	2,40	„	„		„
1	keercorbeel	„	1,40	„	„		„
1	steenbord	„	1,—	0,07	0,60		„
1	kussenstuk	„	1,—	0,30	0,40		„
2	valschoot kozijnen	„	6,25	0,12	0,17		in uitloopbakken.
2	draaibalken	„	2,10	0,09	0,14		„ „
8	liggers over bakk.	„		„	„		oud hout.
4	kozijns	„		„	„		„ „ voor halsbalken.
2	steenborden, mantjes, hoofden enz.	„		0,05	0,25		„ „
		„		0,15	0,20		hals- en halsbalken.
8	peulhouten samen	„	3,20	0,09	0,44		
3	slothouten	„	0,80	0,12	0,17		

Voorts de noodige kussens, kielhout, kikkers, krappen, klampen, bezetters, nagels, klossen, etc. etc.

Raden, vang, etc.

Een bovenrad in diam. 3,04 M. met 67 kammen steek 128 m.M.			
Hiertoe 4 plooiën	zwaar	0,14	M. bij 0,72 M.
Een voorbelegging	„	0,09	„ „ 0,29 „
Een achter „	„	„	„ „ 0,26 „
Vier greenen achterarms	„	0,27	„ „ 0,34 „
„ „ voor „	„	0,15	„ „ „ „
Een boven-bonkelaar in diameter		1,63	„ met 37 kammen.
Dit rad van dubbel hout	„	0,14	„ bij 0,54 M.
Een takrad in diameter 2,35 met 69 kammen steek 107 m.M.			
Hiertoe vier greenen arms	zwaar	0,26	M. bij 0,34 M.
„ „ dito „	„	0,17	„ „ 0,26 „
„ „ tavelment	„	0,12	„ „ 0,36 „
Een ijperen onderring	„	0,06	„ „ 0,24 „
„ „ boven „	„	0,07	„ „ „ „
69 „ losse dammen	„	0,052	„ „ 0,10 „
Een groote schijfloop in diam. 1,37 M. met 37 staven steek 107 m.M.			
Een kleine „ „ 1,34 „ „ 36 „ „ „ „			
Plooiën en mantjes hiertoe	zwaar	0,09	M. bij 0,44 M.
Ieder met vier losse tusschenmantjes.			
Een groot spilrad in diam. 1,56 M. met 35 kammen steek 120 m.M.			
Hiertoe plooiën en mantjes		0,12	M. bij 0,34 M.
Voor en achterbelegging		0,07	„ „ 0,24 „
Vier greenen arms		0,20	„ „ 0,30 „
Een groot schroefrad in diam. 2,00 M. met 47 kammen.			
Hiertoe plooiën en mantjes		0,12	M. bij 0,55 M.
Voor en achter beleggen		0,07	„ „ 0,24 „
Vier greenen arms		0,20	„ „ 0,30 „
Een klein spil rad in diam. 1,46 M. met 34 kammen steek 115 m.M.			
Hiertoe vier plooiën		0,12	M. bij 0,34 M.
Voor en achterbeleggen		0,07	„ „ 0,24 „
Vier greenen arms		0,20	„ „ 0,30 „
Een klein schroefrad in diam. 1,86 M. met 45 kammen.			
Hiertoe vier plooiën		0,12	M. bij 0,50 M.
Voor en achterbeleggen		0,07	„ „ 0,22 „
Vier greenen arms		0,20	„ „ 0,30 „
De plooiën, mantjes, beleggen en ringen van droog ijperen hout, hierin 334 azijnen kammen ter voldoende lengte en zwaarte, droog en zonder broei, en 73 palmhouten staven.			
Een eiken pal zwaar 0,12 bij 0,17 met 4 azijnen kammen en drie blokjes met schijven.			
Drie metalen en drie azijnen neuten bij tappen naar eisch.			
Een wilgen vang, zwaar 0,24 bij 0,32 ter voldoende lengte.			

IJzerwerk.

2 banden om bovenbonkelaar	zwaar	12 bij 70 m.M.
4 bouten door dezelve	„	25 „
8 „ „ bovenrad	„	25 „
4 „ „ „	„	25 „
8 „ „ takrad en ring.	„	25 „
Op iedere vergadering der ring een plaat met bekken 8 bij 60		„
69 bouten door dammen ring en tafelmēt		15 „
2 hangers aan takrad		25 „
4 oogbouten daarbij		„ „
8 banden om schiefloopen		8 bij 80 „

8 bouten door „	25	„
32 „ „ schroef- en spilraden	„	„
334 kamnagels naar eisch	„	„
1 beugel achter over de pen van as met bekken onder de penbalk	20 bij 60	„
Op ieder vergadering van de vang, alsmede op de beide einden twee platen lang 0,50 M.	10 „ „ „	„
Door ieder plaat twee bouten	30	„
3 bouten met platen door de vang aan voeghout naar eisch.		
1 sabelijzer	25 bij 60 m.M.	
2 bouten door sabelijzer	30	„
1 „ „ vangbalk en hanger.		
1 haak met kram in vangbalk.		
1 heng aan pal.		
1 bout met beugel om vangstok.		
1 beugel met wervel op 't einde.		
1 staaldraden vangtouw binnen- en buiten de molen met houten knoppen.		
4 bouten door voeghouten en posten	25	„
8 krambouten door smeering en stijlen	„	„
8 bouten „ „ „ tafelmant	„	„
Een geheele spijkerband om smeering (alle 0,10 M. een bandnagel.)	3 bij 50 m.M.	
2 bouten door korte spruit en schoren	25	„
2 „ „ lange „ „ „	30	„
1 „ „ staart en korte „	20	„
1 „ „ „ „ lange „	30	„
1 „ „ „ en korte spruit	25	„
2 „ „ windpeul en voeghouten	30	„
2 „ „ korte spruit „	25	„
2 platen op windpeul en voeghouten	1 „ 60	„
2 „ korte spruit „	„	„
2 bouten „ lange spruit „	30	„
4 „ „ steenbord en mantjes	20	„
2 platen „ „ „	1 „ 60	„
6 bouten „ slothouten en ijzerbalken	25	„
2 „ „ lange spruit „	„	„
2 schoren van spruit tot penbalk	20	„
4 bouten door scheerbalken en stijlen	„	„
2 „ „ „ „ ijzerbalken	„	„
6 stijkelbanden om koningsspillen	30 „ 30	„
2 tappen in bovenkoningsspil lang 1,10	80 „ 80	„
4 tappen idem beneden spillen 1 M.	70 „ 70	„
6 tapbouten	20	„
3 potten met stalen ringen en brikken naar bebooren.		
2 schroeftappen met potten enz, uit de oude schroeven.		
In ieder schroef 24 gesmeede met staal opge- legde schenen, lang 0,32 M.	15 bij 50 m.M.	
4 banden om dezelve met keerschenen naar eisch.		
Ieder schroef 3 houvasten met platen vooraan schroef.		
„ „ 3 ijsscheppen „ „ „ achter „		
2 bouten door dons balk en wervels	20	m.M.
2 „ „ mantjes en dons balk	„	„
4 oogbouten door halsbalken	„	„
2 hoekplaten op staart voor de lier.		

2 bussen in „ „ ketten.
4 ankers aan schroefbakken naar eisch 25 bij 25 m.M.
12 trekbanden om lasken der roeden 3 „ 40 „
Een lier met ketten voor kruien der molen met alle toebehooren.
Al de bouten en banden met tochnagels of schroeven voorzien volgens opgaaf.

De deuren met hengen, haken, grendels en slot voorzien en aan de muur met haken bevestigd.
Voorts leveren alle rongen, spijkers, krammen etc. die tot dit werk benoodigd zijn, volgens later op te geven aantal, lengten en zwaarte, waarnoodig zelfgesmeede.

IJzeren windas, hardsteen, zeilen en touwwerk.

Een gegoten ijzeren windas, lang van de voorkant den hals tot achter einde pen, p.m. 5,05 meter, de hals zwaar 0,40 en de pen 0,25 meter in diameter. Overigens de zwaarte van kop en lichaam naar behooren, met de daarbij behoorende steenen, de as voorzien van een doorgaand gat groot 0,05 meter, dezelve te laten gieten in de fabriek van de Prins van Oranje te 's Gravenhage, en daarvan af te geven een garantiebewijs, van de deugdzaamheid, waarvoor door haar wordt ingestaan, voor een tijdvak van tien jaren.

Onder de schroeven twee halsteenen van hard steen lang 0,60 hoog, 0,32 breed 0,24: meter.
Vier molenzeilen, van het beste zeildoek ter vereischte lengte en breedte, met het daaraan behoorende touwwerk alsmede een best geteerd paltouw.

Reitbedekking.

De molen dekken met nieuw fijn riet, van de beste kwaliteit. Van onderen op het achtkant dik 26, in het midden 22 en boven 20 centimeter van boven, afdekken met houten rietborden, reeds bij het vurenhout opgegeven.

Op de kap gemiddeld zwaar 22 centimeter.

Het riet te naaien met best tweestrengs teertouw of draad, de steken niet holler dan 0,10 Meter.

Art. 7.

Voorschriften voor de uitvoering.

Op dit werk zijn van toepassing de Algemeene Voorschriften voor de uitvoering en het onderhoud van werken vastgesteld bij beschikking van den Minister van Waterstaat Handel en Nijverheid, van den 12 December 1895 No. 138, bij afwijking wordt daarvan melding gemaakt, voor Minister of Departement van Waterstaat Handel en Nijverheid, wordt gelezen het Bestuur van het Waterschap de Eemspolder, voor Hoofdingenieur, de opzichter met dit werk belast.

Art. 8.

Hoedanigheid der materialen.

De banden in het ijzerwerk opgegeven, de bouten en platen met sabelijzer tot de vang en de beugel over de pen van as zullen van het beste zweedsche, de overige bouten enz. van patent, en de ankers van Engelsch ijzer geleverd worden. Het goed gekeurde ijzerwerk van den afgebrande molen dat aan de opgegeven maten en kwaliteit voldoet, kan weer tot den opbouw gebruikt worden, alsmede de lier met toebehooren, met dien verstaande dat alles eerst weer hersteld, versmeed, en zoo noodig verhard moet worden.

Het greenen en vurenhout meskant bezaagd, doch met afwijking van de algemeene voorschriften, wordt toegestaan dat aan de stijlen en balken van het achtkant, zich niet meer dan 0,05 meter spint op de hoeken mag bevinden, mits niet blaauw of verrot zijnde.

Het zware eikenhout (geen amerikaansch,) zal van meskant beslagen, en het lichtere meskant bezaagd moeten zijn.

Geene materialen mogen verwerkt worden, voor dat dezelve door den opzichter zijn goedgekeurt.

De aannemer verplicht zich echter om alles te leveren wat tot den opbouw der molen vereischt wordt, al mocht ook iets in dit bestek vergeten zijn te vermelden.

Art. 9.

Bewerking.

De bovengenoemde materialen zullen, waar het behoort behoorlijk glad geschaafd, en alles volgens op te geven order door pennen, gaten, tanden en keepen sluitende in elkander worden gemaakt.

De metselwerken in goed kruisverband, zindelijk en zoo veel mogelijk in en met elkander optrekken.

Art. 10.

Eenheidsprijzen.

Mochten er veranderingen in deze bestek-bepalingen noodig worden geacht, dan zal zulks worden vergoed of afgetrokken volgens inkoopsprijzen. Mede wordt voorbehouden, om een of ander werk of materialen tegen elkander te verwisselen, zonder vergoeding.

Eene som van een honderd en vijftig gulden wordt gerekent in de aannemingsom te zijn begrepen, welke bij niet-verwerking van de aannemingsom wordt ingehouden.

Art. 11.

Tijdsbepaling.

Dadelijk na bekomen goedkeuring met het werk aanvangen en zoodanig voortzetten, dat de molen den 15 September 1897, met de beide schroeven maalbaar is, en den 1sten October daar aan volgende geheel is afgewerkt, op eene korting van vijftig gulden voor iederen dag dat het werk later wordt opgelevert. Zoodra de molen maalbaar is, en zulks noodig wordt geoordeeld, heeft het Bestuur het recht, de molen dadelijk in gebruik te nemen, zonder eenige vergoeding daarvoor verschuldigd te zijn, alleen wordt de eindoplevering indien die nog niet is verstreken, zoo veel dagen verlengd, als noodig wordt geoordeeld dat de molen moet werken.

Art. 12.

Risico.

De aannemer zal gedurende 20 maaldagen voor den molen moeten instaan, en zoo er in dien tijd wat breekt, of niet voldoende wordt bevonden, zal hij moeten herstellen, tot zoo lang dat alles in orde is bevonden, zonder iets daarvoor te kunnen vorderen. Zoo er dadelijk na den 1 October geen wind of voldoende water mocht zijn, blijft de aannemer toch voor hetzelfde aansprakelijk, en zal hem hiervoor eene som van duizend gulden worden ingehouden, tot zoolang dat de molen 20 dagen met beide schroeven heeft gewerkt en alles in orde wordt bevonden. Tevens is de aannemer verplicht, om dadelijk als de molen gericht is, dezelve in een Brandwaarborg-maatschappij te laten verzekeren, en moet daarvan de polis vertoonen, vóór het ontvangen van het eerste betalingstermijn.

Art. 13.

Betaling.

De betaling zal geschieden in drie termijnen en wel: de eerste termijn, bedragende de helft der aannemingsom als de molen gericht is, de beide schroefbakken weer geplaatst zijn, en het werk met voldoende kracht wordt voortgezet, de tweede termijn één vierde gedeelte van de aannemingsom als de molen met de beide schroeven maalbaar is, en de termijn groot het nog resteerende een vierde gedeelte, als de molen geheel is afgewerkt, en vijf dagen met goed gevolg heeft gemalen waarvan hem duizend gulden zal worden ingehouden, voor hetgeen in het voorgaande artikel wordt gemeld.

Kosten van aanbesteding.

Art. 14.

De kosten van zegels en registratie bedragen 2 procent van de aannemingsom, en worden na de gunning van het werk, onmiddellijk door de aannemer, aan den ontvanger van het Waterschap de Eemspolder voldaan.

Art. 15.

Aannemer en borgen.

Voor de richtige uitvoering van het werk, zal de aannemer twee welbekende borgen moeten stellen, welke zich hoofdelijk even als de aannemer verbinden, tot de uitvoering van het voorschreven werk, en voldoende ge goed zijn, om deze aanneming volgens dit bestek te kunnen waarborgen.

Art. 16.

Aanwijzing.

Voor deze aanbesteding wordt aan gegadigden aanwijzing verstrekt, op het te bouwen terrein op Woensdag den 30 Maart, en Vrijdag den 2 April 1897, telkens ruim 1 uur na aankomst van de trein uur 10,32 te Uithuistermeeden.

Art. 17.

Besteding.

De aanbesteding geschied bij enkele inschrijving volgens § 447 der A. V. op Woensdag den 7 April 1897, des namiddags om 3 uur, in het gemeentehuis te Uithuistermeeden.

De inschrijvings-biljetten moeten behoorlijk gesloten en vrachtvrij worden bezorgd ten huize van aanbesteding in een daarvoor geplaatsten bus, en moeten volgens onderstaand model zijn ingericht. De ondergeteekende (naam en voornaam voluit geschreven)

wonende te provincie

verbindt zich bij onderteekening dezes, overeenkomstig de voorwaarden van aanbesteding, vervat in het bestek, tot de aanneming van het bouwen van een windwatermolen groot in vlucht 23,50 meter met twee schroeven, op een bestaand fundament in den Eemspolder, voor eene som van:

Zegge f

Tot borgen stellen zich: (naam en voornamen voluit geschreven)

wonende te provincie

Gedaan te den 1897.

De borgen:

De aannemer:

Naschrift

De Eemspolder, groot 846 ha en bedijkt in 1876, werd vanaf 1883 bemalen door de eerste molen. Deze overbodig geworden windwatermolen "de Goliath" behorende tot het 6de onderdeel van het waterschap "Reiderland", staande aan het Pekelderdiep bij de Winschoterhoogerbrug, werd op 1 augustus 1882 voor f 1.675,- aangekocht. Op 30 augustus 1882 begon de afbraak van de oude en opbouw van de nieuwe molen, uitgevoerd met twee vijzels en publiekelijk aanbesteed en gegund aan J. Offringa en K. Huizinga te Uithuizermeeden. Ook bouwden zij de sluiswachterswoning bij de molen. De totale aanbestedingssom bedroeg f 4.268,-, waarvan f 1.422,66 voor de molen.

Op 27 februari 1897 brandde de watermolen af, waarna op 1 maart 1897 werd besloten tot herbouw van de molen. Op 13 maart 1897 werd dit gegund aan G. Stuivinga te Warffum voor f 7.786,-.

De kosten van opmaken van het bestek en de tekening van de molen door J. Klippus te Bedum bedroegen f 558,77, zodat de totale kosten van de herbouw f 8.344,77 bedroegen.

Omstreeks 1920 werd het Oudhollands gevluicht vervangen door het zelfzwichtingsstelsel. Tijdens de restauratie van 1971 werd de zelfzwichting weer verwijderd en kwam het Oudhollands gevluicht terug. Met de bouw van het Windpark Eemsmond, in 1996, kwam de molen te midden van 94 windturbines te staan. In 2008 kwam daar een nieuwe generatie turbines van 100 meter hoogte voor in de plaats. In 2007 verscheen het door Teun Juk geschreven 20 pagina's tellend boekje "De Goliath een monument van water en wind", uitgegeven op A5-formaat, als eerste in de reeks "Monumenten in Noord-Groningen".

Meer informatie over de molen "de Goliath" is te vinden in het RHC Groninger Archieven, toegangsnummer 2489, inventarisnummers 388 t/m 390.

Scans en samenstelling B. D. Poppen © 2009

Deze pagina is onderdeel van de homepage van B. D. Poppen. <http://www.bdpoppen.nl>